

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 9

**Rivne
2017**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ**

**ІСТОРИЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 9

**м. Рівне
2017**

УДК 788 : 008(063)

ББК 85.315.7

I – 90

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації *серія KB № 19865-9665 P*Друкується за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету
(*протокол № 4 від 30 березня 2017 р.*)**Редакційна колегія:****Постоловський Р.М.**, Заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент Академії соціальних і педагогічних наук, кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ, **голова редакційної колегії;****Апатський В.М.**, доктор мистецтвознавства, професор, Народний артист України, академік, член-кореспондент академії мистецтв України, професор кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського, м. Київ, **заступник голови редакційної колегії;****Павелків Р.В.**, Заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України, доктор психологічних наук, професор, перший проректор РДГУ, **заступник голови редакційної колегії;****Цюлюпа С.Д.**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар;****Посвалюк В.Т.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Ян Романовський**, доктор наук, професор, м. Бидгощ, Польща;**Криштоф Камінський**, доктор наук, професор, м. Лодзь, Польща;**Нічков Б.В.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Мінськ, Республіка Білорусь;**Скороходов В.П.**, доктор культурології, професор, м. Мінськ, Республіка Білорусь;**Круль П.Ф.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;**Богданов В.О.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Харків;**Карпак А.Я.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;**Качмарчик В.П.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Вербець В.В.**, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Сверлюк Я.В.**, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Вовк Р.А.**, кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Гишка І.С.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Львів;**Прокопович Т.Ю.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Рівне.**Рецензенти:****Апатський В.М.**, доктор мистецтвознавства, професор, народний артист України, академік, член-кореспондент академії мистецтв України, професор кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського.**Яремко Н.О.**, доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичної фольклористики Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка.**Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя.** Збірник наукових праць. Випуск 9 / Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські береги, 2017. – 216 с.

ISBN 978-966-416-489-1

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на музичних інструментах.

Подана проблематика, наукові статті містять корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких вищих навчальних закладів і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 788 : 008 (063)

ББК 85.315.7

*За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.**Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

© Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ, 2017

© Видавництво "Волинські береги", 2017

ISBN 978-966-416-489-1

З М І С Т

Апатський В.М. Нариси творчої діяльності професора Романа Вовка	7
Карп'як А.Я. Історичний огляд флейтового мистецтва українських земель до початку ХХ століття.....	15
Качмарчик В.П. Флейтова соната в «...прозорих класичних тонах».....	23
Богданов В.О., Богданова Л.Д. Ростислав Володимирович Геніка (14.10.1858 – 09.12.1942): портрет музиканта за маловідомими і новими документами.....	28
Павелків Р.В., Палаженко О.П. Психофізіологічні основи формування музично-виконавської діяльності учнів-духовиків у процесі навчання гри на духових інструментах.....	54
Круль П.Ф. Драматургія тембру мідних духових інструментів у оркестровій музиці ХІХ століття.....	57
Сверлюк Я.В. Історичні витоки західноєвропейської професійної музичної освіти	59
Скороходов В.П. Публичные выступления	63
Ничков Б.В. Функционирование музыкальных учебных заведений в Беларуси (начало ХІХ – до начала ХХ ст.)	66
Криштоф Камінський. Методика керування духовими камерними ансамблями в початковий період свого існування.....	73
Ян Романовський. Вплив історичних знань та виконавства на сучасне бачення музики, створеної композиторами Бароко.....	77
Вербець В.В. Структурна організація методичної компетентності майбутнього музиканта.....	80
Цюлюпа С.Д. Асоціація діячів духової музики в мистецькому житті Рівненщини	83
Марценюк Г.П. Проблеми формування виконавського апарату тромбоніста.....	99
Гишка І.С. Музично-акустичні та анатомо-фізіологічні засади звукотворчого процесу в мідних духових інструментах.....	104
Палаженко О.П. Педагогічні рекомендації щодо пристосування дихальної системи до умов гри на духових інструментах.....	109
Плохотнюк О.С. Специфіка підготовки учнів-духовиків до публічного виступу	112
Гайдабура О.Д. Синкопи естрадно-інструментального напрямку джаз-оркестрів м. Рівне.....	115
Терлецький М.М. Деякі поради молодим диригентам щодо ефективного настроювання духового оркестру.....	118

Сіончук О.В. Окремі особливості викладання джазу в Україні та США: порівняльний аналіз	122
Турчинский Б.Р. Сергей Накаряков «Венецианский карнавал»	126
Пастушок Т.В. Проблеми засвоєння метро-ритмічних навичок в учнів дитячих музичних шкіл.....	135
Димченко С.С., Димченко К.С. Секрети педагогічної майстерності Василя Темнюка	138
Закопець Л.М. Концертні жанри для гобоя у творчості українських композиторів	143
Дорожівський Р.Г. Розробка універсальної теорії диригентського ремесла – актуальне завдання ХХІ століття	146
Горбаль В.Я. Оркестр у інструментальних концертах Йоганна Адольфа Хассе	149
Столярчук Б.Й. Микола Невірковець – диригент, педагог.....	155
Максименко Д.П. Концерт для саксофону – сопрано з оркестром Андрія Ешпая в контексті становлення російської виконавської школи другої половини ХХ століття.....	158
Дзвінка Р.І. Ансамблеве саксофонове виконавство кінця ХХ – початок ХХІ століття	164
Старко В.Г. Значення та підготовка тростини при грі на фаготі.....	168
Малиновська Р.А. Генезис духового мистецтва України.....	173
Павленко О.Ф. Втілення рис неоромантизму у Концерті для флейти та симфонічного оркестру «Un Tout....» Євгена Станковича	178
Прокопович Т.Ю. Жанрово-стильова своєрідність ансамблів для дерев'яних духових інструментів Михайла Вериківського.....	182
Білас В.І. Явище мультиінструменталізму у творчості львівських виконавців-духовиків ...	187
Максименко Л.В. Фундаментальні основи виконавського процесу музиканта-саксофоніста: теорія та практичні рекомендації автора.....	192
Островський Ю.В., Островська О.Ю. Методика роботи з дитячим духовим оркестром.....	198
Відомості про авторів	205
Презентація новітніх, фахових навчально-методичних видань	208

УДК 780.616.433:37

*Пастушок Т.В.,
м. Рівне*

ПРОБЛЕМИ ЗАСВОЄННЯ МЕТРО-РИТМІЧНИХ НАВИЧОК В УЧНІВ ДИТЯЧИХ МУЗИЧНИХ ШКІЛ

Анотація. У статті розглянуто проблеми розвитку метро-ритмічних навичок у процесі навчання серед учнів дитячих музичних шкіл. Також показана роль викладача і його вплив на формування юного музиканта.

Ключові слова: метро-ритміка, музичні здібності, ритмічний слух.

Annotation. This article deals with the problems of metro-rhythmic skills in learning among pupils of children's music schools. Also shows the role of the teacher and its influence on the formation of the young musician.

Key words: metro-rhythmic, musical ability, rhythmic ear.

Сучасне музичне виховання відіграє важливу роль у процесі формування юних музикантів. При цьому розвиток творчих здібностей треба починати на самому початковому етапі уроків гри на будь-якому музичному інструменті. Важливу роль у цьому процесі, перш за все відіграє роль педагога. Перші кроки, які зробить майбутній музикант-професіонал, залежать саме від нього. Тому викладач, який хоче зацікавити вихованця, повинен з першого заняття правильно будувати хід своїх думок, вміти показати перші кроки у грі на інструменті та привити любов до музики в цілому.

Насамперед, педагог, який прослуховує майбутнього учня-початківця перевіряє його слух за допомогою простих ритмічних малюнків. Це дає змогу з'ясувати наявність певних здібностей, які в подальшому будуть допомагати формуванню ритмічного слуху майбутнього фахівця.

Мета статті є конкретне бачення викладача індивідуального формування в учня метро-ритмічних навичок на початковому етапі навчання та їхній розвиток в подальшому виховному процесі.

Аналіз дослідження. Зважаючи на розвиток музичного мистецтва в цілому за останні кілька десятиліть, у працях педагогів минулого склалося декілька певних аспектів, в яких доля метро-ритміки вирішувалась у процесі формування творчої особистості. Першими, хто досліджував дану проблему були видатні вчені-психологи К. Тарасова, Л. Виговський Е. Волкова та ін.. Багато праць було присвячено метро-ритміці також і вченими-піаністами (М. А. Румер, Н. Ветлугіна, К. Тарасова та ін.).

Аналізуючи питання ритмічного виховного процесу у дитини на початковому етапі навчання гри на тому чи іншому інструменті можна сказати, що саме метро-ритміка є фундаментальною основою у подальшому формуванні усіх творчих навичок, які в свою чергу будуть полегшувати опрацювання будь-якого нового матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Ритм – це певний елемент музики, який допомагає розподілити певну послідовність звуків у часі. Найчастіше це поняття визначається, як періодична певна послідовність акцентів, тобто рух, обумовлений конкретною схемою. Таке розуміння ритму фактично ідентично метру. У широкому сенсі ритм (без прив'язки до музики Нового часу) – це будь-які "протяжності" тривалостей, поділені або не поділені на регулярні (періодичні, повторювані) часові відрізки. Елементи ритму (у такому широкому розумінні) можуть представляти собою раціональні чи ірраціональні відносини тривалостей [2, с. 186].

В сучасному світі музично-педагогічної системи виховання прийнято за основу рахувати науковий фонд великих композиторів, педагогів та науковців. Серед таких людей, можна зазначити великий внесок Карла Орфа, Еміля-Джака Далькроза, Золтана Кодая, Дмитра Кабалевського, Бориса Теплова та ін.. Наприклад Карл Орф вважав, що основою виховання в дитини ритмічних здібностей залежить від вивчення народної пісні та танцю. У свій час, він написав багато пісень та вправ для дітей, в основі яких лежав певний супровід. Це був ритмічний акомпанімент різних шумовий музичних інструментів [5, с. 290].

Подібна концепція музично-педагогічного виховання була і в Золтана Кодая. Він вважав, що основою музичної культури народу було виховання в дітей певних музичних здібностей, в основі яких лежала народна пісня. Кодай був переконаний, що саме пісня є основою культури нації, яка несе в собі і мелодичну лінію і метро-ритмічні традиції народу.

Та Борис Теплов в свою чергу визначив, що в людини, яка займається певною музичною діяльністю є три основні музичні здібності:

- 1.Музичний слух (почуття ладу) – здатність точного впізнавання мелодії,
- 2.Музично-ритмічне почуття – почуття ритму і здатність відтворити його,

3.Здатність до музично-слухових уявлень – музична пам'ять, або точне відтворення мелодії [5, с.36]. Від комплексу даних музичних здібностей та досвіду викладача, до якого прийде дитина займатися музикою безпосередньо буде залежати і загальний результат розвитку майбутнього музиканта.

На початковому етапі занять допомога педагога відіграє дуже важливу роль у розвитку метро-ритмічного слуху. Якість перших музичних кроків залежить від природних даних учня та його спеціальних здібностей. Саме на ці особливості слід звернути увагу педагогу, для подальшого розвитку в учня образної уяви, пам'яті, слуху.

При першому знайомстві дитини з тим, чи іншим інструментом водночас відбувається і проблеми з найпростішими ритмічними малюнками. Цей (початковий) період навчання є одним із самих складних у процесі формування в учня конкретних музичних здібностей та навичок. Саме тому, з перших кроків музичного виховання дитині слід почати конкретно розповідати про метро-ритміку. Насамперед, це покращує виклад музичного матеріалу, а в подальшому допомагає учневі краще засвоювати художню літературу.

На ввідних заняттях потрібно починати уроки з слухання музики, для зацікавлення дитини конкретним музичним інструментом. Це повинно викликати в неї певний запал, бажання займатися. А так, як на початковому етапі навчання учень сприймає в своїй уяві звичайний музичний твір лише на слух, без розуміння тривалостей нот, викладачу потрібно підібрати щось простеньке, з точки зору бачення твору з найпростішим ритмічним малюнком. Для прикладу, можна дати прослухати, або зіграти "Лисичку-сестричку" з дитячої опери В. Лисенка "Коза-дереза", "Алегретто" В. Моцарта та ін. Про те, для зацікавлення дитини і бажання надалі займатися музикою, викладач повинен заграти щось віртуозне, з різними видами ритміки, щоб показати всі можливості того чи іншого інструменту.

Існує ще одне поняття, особливо важливе для поняття ритму, а саме "метр". В музиці його називають метро-ритм. Як зазначає відомий педагог Г. Нейгауз: "Метр – розграфлений листок, а ритм – малюнок на ньому". [4, с.36]. Коли людина слухає музику, її мозок автоматично починає рахувати певні відрізки, які щойно прозвучали. Навіть простий слухач, слухаючи ту, чи іншу композицію починає рахувати на "раз", "два" або "раз" "два" "три" "чотири". Існує безліч музичних стилів, для яких певною мірою характерні такі ритмічні малюнки (марш, полька та ін.). Та інколи, слухаючи музику ми можемо відчутти ритмічну пульсацію на рахунок "раз", "два", "три". Такий ритм за звичай характерний вальсу та подібним музичним стилям. Саме це відчуття двохдольності та трьохдольності в музиці називають метром, або метро-ритмом. Як правило, двохдольним метрам характерні розміри – 2/4, 4/4, а трьохдольним – 3/4, 3/8, 6/8. Для дітей, які роблять перші кроки в музиці слід починати заняття з творами у розмірі 2/4, так як він є найпростіший. Існують і складніші розміри, але про них ми згадаємо трошки пізніше.

Розвиток ритміки у дітей – досить складне завдання, зокрема на початковому етапі навчання. Справа в тому, що в першому класі знання школярів є досить обмеженими, так, як орієнтиром у сприйнятті і вивченні ритмічного плану музики є найпростіші стилі (пісня, танець, марш і т. д.). Для дітей-початківців найпершим завданням є розуміння простих розмірів 2/4, 4/4 та звичайного чергування цілих, половинних, четвертних та восьмих нот. Про те перші вправи мають бути націлені на саме просте розуміння ритму (одна нота на одну пульсацію). Тому з початку навчання дитина має грати вправи та твори четвертними нотами. В ході розвитку учня викладач поступово має додавати вправи з восьмими нотами (дві нотки на одне відбиття четвертної). Для повного розуміння дитиною ритмічних особливостей нот, починаючи від цілої ноти до руху восьмих, викладач повинен дати для розбору відповідні твори, в яких є комбіновані варіанти поєднання саме такої ритміки.

В процесі освоєння перших навичок в музиці дитину можна ознайомлювати з трьохдольними розмірами. Починаючи з другого півріччя, викладач має надати для розбору художні твори в розмірі 3/4 та 3/8. Річ у тім, що учень повинен розвивати своє ритмічне мислення, як на рівні подвійної пульсації, так і рахуючи по три. В подальшому розвитку це буде сприяти поєднанню даних метро-ритмів, які присутні в мішаних та складних розмірах (5/4, 7/4, 11/4, 7/8, 11/8, 15/32 та ін.).

Велику роль в процесі виховання метро-ритмічних навичок відіграють уроки сольфеджіо. Якщо заняття по спеціальності передбачають більш практичний підхід до ритму, то на уроках сольфеджіо дитина знайомиться з конкретними деталями в теорії. Вже з перших років навчання учні знайомляться з простим діленням нот, їхніми тривалостями, простими та складними ритмічними послідовностями. Окрім цього, важливу роль займає і слухання музики. При засвоєнні ритмічного плану твору має бути сприйняття дітей на емоційному рівні, усвідомлення та яскравість музичних почуттів [6, с. 86]. Педагог повинен виховувати активність у накопиченні слухових вражень та правильну спрямованість слухової уваги загалом.

У середніх класах роль викладача полягає у вихованні певної самостійності дитини. Потрібно продовжувати розвивати інтерес до музики в цілому та правильно сприяти розвитку метро-ритмічних навичок від отриманих вмій та знань. Особливу увагу слід надати чітку нот з аркушу. При правильному розумінні ритміки дитина почне набагато швидше розуміти його та почне виховувати індивідуальний підхід до розбору даного твору.

Для читки нот з аркуша необхідно мати мінімально-розвинений інтонаційно-ладовий слух, певне відчуття метро-ритму та теоретичні знання (розуміння музичної форми, вокальні навички та вміння передати загальний зміст твору). Навіть, коли дитина має хороші музичні дані, їй потрібна певна попередня підготовка для спроможності виконати дане завдання.

Як показує практика, процес читки нот обов'язково додається дітям до програми по спеціалізованому інструменту, починаючи з початкових та середніх класів. Річ у тім, що вміння розібрати та зіграти той, чи інший твір допомагає освоювати художню літературу, тому вправи для читки нот з аркуша потрібно поступово ускладнювати по мірі професійності гри конкретного учня. Досвід такої роботи буде допомагати майбутньому фахівцю на протязі всього життя [1, с. 188].

Щоб почати роботу над читкою нот потрібно оволодіти певними навичками. Потрібно вміти чисто інтонувати, володіти вмінням співати без підтримки інструмента, розуміти нотну грамоту та подумки уявляти звуки, написані у даній вправі. Саме уява, або вміння побачити написане та подумки відтворити в голові і є основна умова на шляху успішної роботи над читанням нот з аркуша.

Протягом усього навчання у музичній школі робота над розвитком внутрішнього слуху полягає у усвідомленні видимого нотного тексту та умінні охопити його і зрозуміти. А процес виховання в учнів подумки внутрішнього відтворення тексту вимагає певного часу та значною мірою залежить від індивідуальних особливостей. Тому викладачу потрібно постійно квапити дитину рухатися вперед для подальшого результату в роботі, щоб з легкістю долати серйозні твори та вправи.

Для читання з аркуша велике значення має тут розвинена пам'ять. Коли учень грає новий для нього твір, чи вправу виникають певні асоціації з різними видами уже доступних знань та вмій. Можна порівнювати гармонічні послідовності, рух мелодії, виявляти секвенції та співставляти ритмічні малюнки. Саме знання метро-ритмічної структури дозволяє з легкістю читати певний твір на рівні професійної підготовки дитини.

Та найважливіший принцип у навчанні читання нот з аркуша є вміння викладача правильно підбирати приклади, щоб відбувалось відповідне, індивідуальне для кожної дитини, наростання труднощів. Такий підхід до роботи потребує аналізу досить великого числа вже здобутих навичок учнем. Зазвичай вважають, що основою твору є тональність та ритмічний малюнок. Але при виборі тої, чи іншої вправи потрібно враховувати технічні труднощі (скачки на різні інтервали, незручні пасажи та ін.) і метро-ритм [3, с. 259]. Важливо те, що метро-ритмічна структура художньої літератури з кожним роком навчання поступово ускладнюється. Тому ритмічним вправам потрібно приділяти особливу увагу. З цього випливає, що педагог зобов'язаний спеціально працювати над вибором прикладів, щоб забезпечити систематичність і послідовність досвіду читання нот з аркуша.

В старших класах музичної школи проблеми метро-ритміки полягають в більш складніших ритмічних малюнках та творах, в яких зустрічаються складні розміри, або числові вирази метру. Вони виникли в результаті поєднання декількох простих, але не однакових розмірів. В основному, це поєднання двохдольних та трьохдольних пульсацій. ($5/4$, $5/8$, $7/4$, $7/8$, $11/4$ та ін.)

Розміри $5/4$ і $5/8$ будуються на основі одного і того ж принципу – поєднанням двохдольного та трьохдольного, тільки в одному випадку загальна пульсація іде четвертними нотами, а в іншому – восьмими. При різних поєднаннях розмірів і буде залежати якою по рахунку буде відносно сильна доля. Наприклад, якщо в $5/4$ спочатку буде двохдольний, а потім трьохдольний ритм, то відносно сильна доля буде припадати на рахунок "три". Та коли спочатку розміру іде $2/4$, а потім $3/4$, то відносно сильна доля буде приходитися на рахунок "чотири". Таким чином буде змінено внутрішній акцент, який в свою чергу змінить загальну ритмічну пульсацію усього твору.

Розглянемо розмір $7/4$ та $7/8$. Вони є ще більш складнішими, так як вони є поєднуючими трьома простими, при чому один із них трьохдольний, а два інші – двохдольні. Найчастіше твори з такими розмірами зустрічаються в сучасній музичній літературі, або в музиці різних народів світу. Існує три поєднання простих метрів, в загальній пульсації на сім, в залежності від місця положення трьохдольного розміру – спочатку, в середині, або в кінці такту. $3/4$ в середині семидольного такту зустрічаються в художній літературі рідше.

Отож основою складних розмірів є семи та п'ятидольні метричні пульсації. В інших випадках ($9/4$, $11/4$, $7/16$, $15/32$ та ін.) просто відбувається те саме варійоване поєднання двохдольних та трьохдольних метрів. Часто, для того, щоб виконавець знав розташування поєднаних простих розмірів, з початку твору в дужках позначається, з яких метрів він складається.

Подібно до метричної структури, в ритміці складні поєднання відбувається за тим самим принципом. Наприклад, якщо четверть дорівнює двом восьмим нотам, або трьом (у випадку, якщо це восьма тріоль), то найбільш розповсюдженні варіанти поєднаних тривалостей (квінтоль та септоль) будується тим самим поєднанням двох та трьох нот.

З перших років навчання музики ми знаємо природну основу ділення нот "на два". Прикладом простої четвертної ноти можна розглянути відносний рух нот по п'ять та по сім. Скажімо, коли четверть дорівнює двом восьмим, або чотирьом шістнадцятим ноткам, рух п'яти нот можна поділити на дві шістнадцяті (одна восьма) та шістнадцяту тріоль (друга восьма), чи навпаки. У випадку з септолею – на одну із цих восьмушок буде припадати чотири тридцять другі ноти. Складніші поєднання нот можна розглядати пропорційно даного прикладу відносно четвертної ноти.

Таким чином можна сказати, що здобуття основних навичок метро-ритміки у дітей розвивається, насамперед у відповідних вправах та в правильному викладу педагогом даного матеріалу. Систематична та послідовна робота над вирішенням відповідних завдань і є одною, з умов, необхідної для розвитку цієї здатності. Ото ж для того, щоб навчальний процес майбутнього музиканта відбувався правильно, важливо тримати під контролем розвиток музичних здібностей дитини, і в даному випадку розвиток метро-ритмічного слуху.

Список використаної літератури

1. Апатский В. М. Основы теории и методики духового музыкального исполнительского искусства / В. М. Апатский // Учебное пособие. – К. : НМАУ им. П. Чайковского, 2006. – 432 с.
2. Теплов Б. М. Избранные труды: в 2-х т. / Б. М. Теплов. – М. : Педагогика, 1985. – Т. 1. – 328 с.
3. Волков Н. В. Теория и практика искусства игры на духовых инструментах : [монография] / Н. В. Волков. – М. : Альма Матер, 2008. – 399 с.
4. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры / Г. Г. Нейгауз. – Записки педагога. – М. : Музыка, 1988. – 240 с.
5. Теплов Б. М. Психология музических способностей / Б. М. Теплов. – М – л., Изд-во АПН, 1947.
6. Конорова Е. В. Методическое пособие по ритмике / Е. В. Конорова / 1 выпуск. – М., 1972. – 124 с.

УДК 788: 1.023

*Димченко С.С.,
м. Рівне
Димченко К.С.,
м. Рівне*

СЕКРЕТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВАСИЛЯ ТЕМНЮКА (ДО 70-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Анотація. У статті розглянуто та проаналізовано педагогічний, методичний та творчий доробок, викладацький шлях засновника відділу духових та ударних інструментів, старшого викладача Рівненської ДМШ №2 Василя Андрійовича Темнюка. Окреслена його роль у розкритті творчих здібностей учнів та формуванні і становленні їх, як творчих особистостей.

Ключові слова: педагог, викладач, педагогічна майстерність, методика викладання, музика, флейта, учень, музикант, особистість.

Annotation. The article discusses and analyzes the pedagogical, methodical and creative achievements, academic way senior lecturer Rivne children's music school №2 Vasilia Adriyovycha Temnyuka. Outlined its role in revealing the creative abilities of students and the formation and establishment of them as creative individuals.

Key words: teacher, teaching skills, teaching methodology, music, flute, student, musician, personality.

Музика – один з найяскравіших видів мистецтва. Разом з живописом, театром, поезією вона є художнім відображенням життя. Музика – найбільш універсальна мова людства, яка допомагає взаєморозумінню, пробуджує та об'єднує людей і, водночас, допомагає кожному знайти свій сенс життя.